

SANGAM SKM COLLEGE – NADI

YEAR 12

VOSA VAKAVITI

WORKSHEET 2 – SOLUTIONS

NA VAKACACALI

NA SEREKALI

Vakayagataka na Serekali na Bera mo sauma kina na taro vakarautaki

NA BERA

1. Dua na gone dau vaka welewele
Bera voli ga e na veisiga kece
Ki koronivuli kei na veivanua kece
Vuna levu ga na nona dau wele

Na Taro

- (a) Va na malumalumu se leqa e rawa ni kauta mai na vakawelevete
- Vucesa/vakasavuliga
 - Kauta mai na madua
 - Sega ni vakayagataka vakavinaka na gauna
 - Vakatulawataki cala na bula
 - Rawa ni vakaleqa na nomu ka ni vuli
 - Lutu/Sega ni rawa ka vinaka ena vuku ni vakawelevete
 - Rawa ni vakavuna na biu vuli dole/ramusu na mataniveni
 - Vakalusi gauna
 - Vakalutu vuli vakawasoma/ sega ni taleitaka na laki vuli ena veisiga ni vuli
 - Rawa nio cakava ga me rawa na cakacaka, me rawa ga kina na saunitaro
 - Vakalevu i colacola vei ira tale na so
- (b) Tasereka e va na iwali ni Bera
- Biuta e dua na nomu ituvatuva ni vakayagataki gauna ka qai vakamura ena yalodina
 - Vakayagataka vakavinaka na gauna
 - Vakalailaitaka/Kua ni dau soli ulubale vakalevu
 - Vakavakarautaki iko ni se yawa tu na gauna
 - Moce vakavinaka
- (c) Vola e dua na ivakavuvuli o vulica mai na Serekali kei na kena ivakaraitaki.
Me kua na vakawelevete, e kauta mai na bera
- Bera voli ga e na veisiga kece
 - Ki koronivuli kei na veivanua kece

- Kauta mai na madua
- Ni bera e veimataka kecega
- Ka me dau volai tu ga na yacana
- Sega ni rawa ni veisautaka na nomu i vakarau
- Dina ga ni vakadreti tiko vua
- Sega ga ni se veisau mai

- (d) Na gone e vakaibalebaletaki tiko vei cei?
Vakatau e na nomu isau ni taro

NA VOSA VEIGANITI

Dikeva na tukutuku soli koto era qai sauma na kena taro vakarautaki

NA ICAKACA NI VUDI VAKASOSO

NA KENA ICAKACA

1. Vakarautaki mai na vudi dreu, civi ka biu yani e na loma ni kuro.
2. Kari na niu, lobaki ka kua sara ni levu na wai e vakayagataki
3. Sova ka tavuloni yani loma ni kuro vudi.
4. Vakadaberi yani matadravu, kere ga vakalailai ka laveti me vakabatabatataki. [e na gauna oqo sa biu ena kato ni wai liliwa me vakabatabatataki]
5. Sa qai dau vakarautaki me vakaloma vinaka ni oti na vakasigalevu.

Na Taro

- (a) Na Vosa ni iDusidusi se iVakaro
- (b) Tukuna e rua na vu ni nomu nanuma mai na taro (a)
- Vakayagati ni naba
 - Iqi kata
 - Vakayagataki ni vosa kala
 - Ulutaga
- (c) E na rawa ni kunei na itukutuku qo ena ivola ni vakasaqa, maqazine, retio yaloyalo, volamata kei na niusiveva.
- (d) Vola mai e rua na iwalewale ni vakayagataki vosa e dau vakayagataki e na vosa veiganiti qo
- tekivu ena vu/ vosa cakacaka
 - yatuvosa leleka
 - vosa ni veivakaroti
 - sega ni vakamuṛi na lawa ni volavola
- (e) E vagolei tiko vei ira na lewenivanua era dau taleitaka na vudi vakasoso.

SA YALA E KE!